

ARCHIV MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM

ARCHIV OBCE DUBICE

(1822) 1870 – 1945

Inventář číslo AP 269

NAD 413

Vlastník fondu: Statutární město Ústí nad Labem

Věra Hladíková

Ústí nad Labem 2014

Schvalovací doložka

Schvaluji níže uvedený inventář: AP 269.
Ústí nad Labem, dne 30. prosince 2016

PhDr. Vladimír Kaiser
ředitel Archivu města Ústí nad Labem

Archiv obce Dubice

Časový rozsah: (1822) 1870 – 1945

Inventární jednotky: 42

Evidenční jednotky: 4 kartony, 1 kniha

Rozsah: 0,44 bm

Stav ke dni: 2. 12. 2014

Fond reinventarizovala: PhDr. Věra Hladíková

Inventář schválil: PhDr. Vladimír Kaiser

Počet stran: 9

Úvod

I. Vývoj organizace úřadu

Obecní úřad v Dubicích (německy Dubitz) vznikl v roce 1850 na základě prozatímního obecního zřízení z roku 1849 a Dubice se staly součástí politického a soudního okresu v Ústí nad Labem. Před rokem 1850 spadaly pod trmické panství. Obecní úřad zde fungoval do května roku 1945, kdy byl nahrazen místní správní komisí.

Dubice, rozkládající se na 248 ha, leží v jižní části okresu Ústí nad Labem, ve výšce 323,5 m n. m., protíná je silnice od Ústí nad Labem na Stebno a Velemín. V obci odbočuje od této silnice vedlejší silnice na Radejčín a Řehlovice a dvě cesty do Dubiček a Moravan. V roce 1654 existovalo v Dubicích 16 obydlených stavení, ve kterých hospodařili, podle daňových kategorií, 3 rolníci, 11 malých rolníků a 2 domkaři. V roce 1854 se počet osedlých rozrostl na 42 domů, kde žilo 216 obyvatel, věnujících se převážně zemědělství. Zemědělský charakter obci vydržel, počátkem 20. století je již patrný odchod lidí za obživou do sousedních průmyslových závodů, mnozí se živí i řemeslem, obchodem a službami v dopravě. Vrcholu v osídlení dosáhla v roce 1930, kdy zde žilo 358 lidí. Po roce 1918 se zde objevuje i relativně silná česká menšina, 1921 zde žije z 284 obyvatel 70 Čechů a 217 Němců (1930 152 Čechů a 204 Němci). Takřka anomálií pro tento region je, že v Dubicích mají Češi od roku 1928 vlastní školu a německé děti musí navštěvovat školu v sousedním Stebně. Připojení k Třetí říši přineslo odliv českého obyvatelstva, v roce 1939 mají Dubice 319 obyvatel.

V čele samostatné obce stál obecní výbor, jenž si ze svého středu volil obecní představenstvo s obecním představeným v čele. Vzhledem k tomu, že fond je dochován jen torzovitě, volební výsledky se nedochovaly vůbec, rekonstrukce orgánů obce se dají poskládat jen z druhotných pramenů, ovšem též úředního charakteru nebo z literatury. Asi nejstarší známý obecní představitel je v roce 1876 Wenzel Püschel, 1885 Anon Langer, 1896 Wenzel Hanf, 1907 Josef Schmidt, 1912 Josef Ritschel, 1923, 1926 Franz Nitsche, 1930, 1934 Anton Hanf, poslední, kdo zajišťoval „pořádek“ v roce 1938 byl Heinrich Schindler.

Po vyhlášení samostatné Československé republiky dosavadní systém zůstal zachován, důsledně se začal užívat, někde i dříve, výraz obecní zastupitelstvo místo obecní výbor, rovněž tak představenstvo bylo nahrazeno výrazem obecní rada a skládá se z radních, obecního představeného, jinak starosty. Po odtržení pohraničního území od Československa v roce 1938 přešla veškerá moc na říšskou správu. Celé území se stalo říšskou župou sudetskou (Reichsgau Sudetenland) s novým systémem úřadů, a s důsledným uplatněním tzv. vůdcovského principu. Navíc došlo prakticky k definitivnímu postátnění samosprávy jmenováním starosty a jeho dvou zástupců Landrátem. Zástupci starosty jsou první a druhý přidělenec. Starosta mohl vztáhnout každou záležitost na sebe, radní netvořili žádné kolegium a nedělali společná rozhodnutí, fungovali jen jako starostovi poradci. Navíc v obecní správě fungoval zmocněnec NSDAP, aby byl zajištěn soulad obecní správy s programem nacistické strany. Starostou Dubic se stal 1939 Josef Böhm, prvním přidělcem Heinrich Pawlik.

O svou samostatnost obec přišla až v roce 1980, kdy se stala osadou obce Řehlovice.

II. Vývoj a dějiny fondu

Fond vznikl z činnosti Obecního úřadu v Dubicích. Původně byl uložen na obecním úřadě, po roce 1945 v budově Místního národního výboru v Dubicích. Do okresního archivu bylo

torzo převezeno v roce 1955. Zapsán v knize přírůstků v roce 1956, č. 207. Fond byl poprvé uspořádán v roce 1958 a stal se součástí sdruženého inventáře AP č. 72)9, který vznikl v roce 1961.

III. Archivní charakteristika fondu

Časový rozsah: 1870 (1822) – 1945

Zachovalost a skartace: při vnitřní skartaci a hrubém pořádku v roce 1958 byla vyřazena část bezcenných osobních písemností a písemností osobního účetnictví. Skartaci provedli Berta Volmanová, J. Bouček.

Archivní struktura: fond je nově uspořádán podle Metodického návodu na pořádku a inventarizaci archivních fondů Archiv obce č.: AS)1-284)00.

Obecní úřad v Dubicích

Úřední knihy

- a) knihy všeobecné správy

Spisy

- a) obec a její správa
 - evidence občanů, domovské právo, matriční
 - volební záležitosti
 - všeobecná správní činnost obce
 - vyhlašování zákonů a nařízení
- b) správa obecního majetku
 - rozpočtové hospodaření obce
- c) péče o bezpečnost a veřejný pořádek
 - bezpečnost osob a majetku
 - bezpečnost silnic, doprava, spoje
 - čelední a pracovní záležitosti
 - mravnostní policie
 - stavební a požární záležitosti
 - stavební
 - požární
 - elektrifikace
- d) péče o veřejné ústavy a zařízení
 - chudinství a sociální péče
 - péče o chudé
 - péče o nezaměstnané
 - péče o děti
- e) spolupůsobení ve státních záležitostech
 - vojenské záležitosti
 - záležitosti daňové a katastrální
 - živnostenské záležitosti
 - zemědělství

Ostatní materiál

- písemnosti dokumentačního charakteru

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Většina dochovaného materiálu pochází z doby okupace. Z období před rokem 1850 je dochován pouze dokument o převodu pozemku z roku 1822, kronika obce je vedena již od roku 1837. Vzhledem k tomu, že se jedná o jeden dokument a v pamětní knize je většina zápisů po roce 1850 nevytvořili jsme zvláštní kapitulu písemností vrchnostenské správy před rokem 1850. Poměrně většího rozsahu jsou dochovány spisy o péči o nezaměstnané a evidence cizinců neceně nasazených na práce v Německé říši.

V. Záznam o vypracování inventáře

Při reinventarizaci národních výborů s objevila část dokumentu vzešlých z činnosti Obecního úřadu v Dubicích. Fond nově uspořádala v roce 2012 PhDr. Věra Hladíková, inventář schválil PhDr. Vladimír Kaiser.

Literatura

- Zevrubný popis rozdělení země království Českého. Praha 1854, s. 263
- K. Moissl, Der politische Bezirk, umfassend die erichtsbezirke Aussig und Karbitz. Ústí nad Labem 1887, s. 262 – 263
- Statistisches Gemeindelexikon der Čechoslovakischen Republik herausgegeben vom statistischen Staatsamte auf Grund der Volkszählung vom 15. Februar 1921, I. Böhmen, Praha 1921, s. 199
- Statistisches Gemeindelexikon der Čechoslovakischen Republik herausgegeben vom statistischen Staatsamte auf Grund der Volkszählung vom 1. Dezember 1930, I. Böhmen, Praha 1935, s. 388
- Heimatkunde des Bezirkes Aussig III/2, Ústí nad Labem 1931

Obecní úřad Dubice

I. úřední knihy

knihy všeobecné správy

1	Pamětní kniha obce (Gedenkbuch)	1837 – 1931	KT 1

II. spisy

a) obec a její správa

evidence občanů, domovské právo, matriční

2	Grund Raimund – domovský list	1924	KT 1
42	Alois Raschel, úmrtí na frontě	1942	KT 1

volební záležitosti

3	Nařízení okresní správy politické k volbám	1927	KT 1
4	Voličský seznam	1938	KT 1
5	Kandidátní listiny do okresního zastupitelstva v Ústí n. L.	s. d.	KT 1
6	Volební vyhlášky a nařízení k volbám do říšského sněmu 4. 12. 1938	1938	KT 1

b) všeobecná správní činnost obce

vyhlašování zákonů a nařízení

7	Zemská správa politická – hlášení o pobytu Cikánů	1925	KT 1
8	Okresní hejtmanství – nařízení o domobraně	1908	KT 1
9	Okresní správa politická – obvody pro komíníky, územní plány, stavba cest	1925 – 1926	KT 1
10	Úřad vládního presidenta – hypotéky na domy po Češích a Židech	1940	KT 1
11	Landrát – Pflichtjahr, Češi, Židé, požadavky obcí vůči ČSR	1939 – 1944	KT 1

c) správa obecního majetku

rozpočtové hospodaření obce

12	Hospodářská výstava v ÚL, finanční příspěvek obce	1923 – 1924	KT 1

d) péče o bezpečnost a veřejný pořádek

bezpečnost osob a majetku

13	Protiletectká ochrana	1943 – 1944	KT 1
13	Výstavba polních krytů – vzorový projekt bezpečnost silnic, doprava a spoje	1943	KT 1
14	Záměr zřídit cestu, jednání s vlastníky čelední a pracovní záležitosti	1943	KT 1
15	Agenda týkající se dělníků z východu „Ostarbeitern“	1939 – 1944	KT 1
16	Cizí zahraniční dělníci – nařízení, seznamy	1943 – 1945	KT 1

mravnostní policie

17	Vysvědčení o bezúhonnosti	1927	KT 1

e) stavební a požární záležitosti, elektrifikace

stavební záležitosti

18	Stavba cihelny	1873	KT 1
19	Stavební spisy domů, projekty čp. 1 – 69	1870 – 1945	KT 2

požární záležitosti

20	Projekt požární nádrže	1943	KT 3

elektrifikace

21	Elektrifikace obce	1919 – 1921	KT 3

f) péče o veřejné ústavy a zařízení

péče o chudé

22	Podpora v nouzi, seznam	1934	KT 3

péče o nezaměstnané

23	Péče o nezaměstnané, státní stravovací akce, vánoční příspěvek, zimní výpomoc, lístky na potraviny,	1932 – 1936	KT 3
23	Péče o nezaměstnané, státní stravovací akce, vánoční příspěvek, zimní výpomoc, lístky na potraviny	1937	KT 4

péče o děti

24	Rodinné přídatky	1939 – 1944	KT 4
25	Otcovství- případ u Amtsgerichtu v ÚL	1941	KT 4
26	Výplatní listina rodinných příspěvků vojenským osobám	1945	KT 4

školství

27	Česká obecná škola, projekt V. L. Hořeňovský, Pardubice	1928	KT 4

g) spolupůsobení ve státních záležitostech

vojenské záležitosti

28	Vojenské odvodní seznamy pro ročníky 1918-1922	1939	KT 4
29	Vojenské odvodní listy a kmenové listy – torza	1939 – 1940	KT 4

záležitosti daňové a katastrální

30	Předpis pozemkové daně na rok 1928	1927	KT 4
31	Přímé daně pro rok 1939, 1940 (živnostenská, občanská, nápojová)	1940 – 1941	KT 4
32	Obecní daň za rok 1939, 1940	1940 – 1941	KT 4
33	Parcelační protokol obce	1900	KT 4
34	Převody pozemků ke stavebním účelům – jednotlivci	1925 – 1942	KT 4
35	Marie Elisabeth Gabriel – převod pozemků	1822	KT 4

živnostenské záležitosti

36	Zápis do živnostenské komory, dotaz na firmu J. Grund, kolář	1941	KT 4
37	Živnostenská oprávnění	1941	KT 4
38	Zřízení kamenolomu	1923 – 1933	KT 4

zemědělství

39	Přehled obdělávané půdy	1939	KT 4
40	Obecní přehled o plochách obilovin	1935	KT 4

Ostatní materiál

písemnosti dokumentačního charakteru

41	Prozatímní obecní zákon, Olomouc 17. 3. 1849, tisk	1849	KT 4